

SINICE VE SPOLEČENSTVU AKRITARCH V KRÁLODVORSKÝCH VRSTVÁCH BARRANDIENU (KRÁLODVOR)

Cyanophytes in the acritarch assemblage of the Králův Dvůr Formation, Barrandian

(Kralodvor)

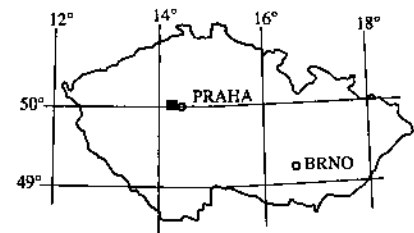
MAGDA KONZALOVÁ

Geologický ústav Akademie věd ČR, Rozvojová 135, 165 02 Praha 6

Key words: Prague Basin (Barrandian), Ordovician, Kralodvor, Králův Dvůr Formation, Cyanophytes

Ve společenstvu akritarch královského souvrství (vrstev V-16 Běchovice) byly nalezeny dva typy sinných řas (*Cyanophyta*). V poměru k výskytu akritarch jsou vzácné, ale vzhledem k relativnímu stáří vrstev a prostředí, ve kterém se vyskytují, je jejich zachování zajímavé. Kromě toho, nejsou dosud z paleozoika pražské pánve uváděny. Náleží ke kokálním a koloniálním typům a můžeme je odlišit do dvou morfologicky diferencovaných kategorií:

- a) Malé jednobuněčné pravidelně sférické typy o velikosti 11–15 mikronů v průměru, které jsou vyplněny framboidálním pyritem, většinou lehce hydrolyzovaným. Jejich barva je matná světle hnědá, obdobná jako u zachovaných akritarch. Tyto typy jsou srovnatelné se sinicemi označovanými synonymními názvy jako *Sphaerocongregus* Moorman, *Bavlinella* Shepelova, *Microsphaera* Sin, známými a globálně rozšířenými v rifeji a vendu. Jsou známy i pod dalšími jmény a většinou autorů jsou přijímány jako mineralizované kokální sinice nebo také jako koloniální sinice.
 - b) Nápadné a mnohem větší nepravidelně sféricky utvářené kolonie, protažené v jednom směru, s množstvím malých otvorů na povrchu. Otvory pravděpodobně ukazují původní umístění buněk ve slizových koloniích nebo v již nediferencovaných primárních slizových obalech spojených v kolonii. Velikost kolonií několik desítek mikronů (40–50), velikost otvorů 1,5–2 mikrony. Barva kolonií je světle šedá až světle šedohnědá. Obrys i povrch je nepravidelně sférický.
- Tento typ je znám rovněž z řady prekambriických sedimentů jako *Gleocapsomorpha prisca* Zales. (TIMOFEEV, 1966 a řada dalších autorů) a má široké rozšíření v prekambriických sedimentech Evropy, Sibíře a Číny. Z paleozoika jsou jejich kolonie známy zejména ze středního ordoviku Estonska, z tzv. kukersitových břidlic, kde tvoří základ jejich bitumenní složky. Ve sledovaných sedimentech se vyskytují jen ojediněle.
- Výskyt obou typů je zmíněn zejména ze dvou zajímavých hledisek – stratigrafického a environmentálního. Jde o cyanophyta, která se vyskytují nikoli v litorálním pásmu přílivové a odlivové zóny, ale v předbřežních, plně marinních sedimentech. Jejich izolované formy jsou morfologicky homologické s formami rifejskými, vendskými a kambrickými.

Literatura

- TIMOFEEV, B. V. (1966): Mikropaleofitologičeskoe issledovanie drevnich svit. – Nauka. Leningrad.
- MOORMAN, M. (1974): Microbiota of the Late Proterozoic Hector Formation, southwestern Alberta, Canada. – *J. Paleont.*, 48, 524–539. Tulsa.
- VIDAL, G. (1974): Late Precambrian microfossils from the Visingsö Beds in southern Sweden. – *Foss. and Strata*, 9, 1–57. Oslo.
- VIDAL, G. – KNOLL, A. H. (1983): Proterozoic Plankton. – *Geol. Soc. Am. Mem.*, 161, 165–227.